

OVERSETTELSE

Source: <http://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/internasjonale-konvensjoner-og-avtaler/1987-11-26/>

Europeisk konvensjon om forebyggelse av tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

De undertegnede stater, som er medlemmer av Europarådet, under hensyn til bestemmelsene i Konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter;

som minner om at Artikkel 3 i den samme konvensjon bestemmer at ”ingen må bli utsatt for tortur, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff”;

som merker seg at det håndhevelsessystem som er fastsatt i den nevnte konvensjon kommer til anvendelse overfor personer som hevder at de er offer for brudd på Artikkel 3;

som er overbevist om at beskyttelse av personer som er berøvet friheten, mot tortur og mot umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff kan styrkes gjennom utenrettslige midler av forebyggende karakter basert på besøk,

er blitt enige om følgende:

Kapittel I

Artikkel 1

Det skal opprettes en europeisk komité for forebyggelse av tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff (heretter kalt ”Komiteen”). Komiteen skal, ved hjelp av besøk, undersøke behandlingen av personer som er berøvet sin frihet, med sikte på å styrke, om nødvendig, beskyttelsen av slike personer fra tortur og fra umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

Artikkel 2

Enhver part skal tillate besøk, i samsvar med denne konvensjon, til ethvert sted innen dens jurisdiksjon der personer er berøvet sin frihet av offentlig myndighet.

Artikkel 3

Komiteen og de ansvarlige nasjonale myndigheter til vedkommende part skal samarbeide med hverandre ved anvendelse av denne konvensjon.

Kapittel II

Artikkel 4

Komiteen skal bestå av et antall medlemmer som er lik antallet parter.

1. Medlemmene i Komiteen skal velges blant personer med høy moralsk standard, kjent for sin kompetanse på menneskerettighetsområdet, eller som har faglig erfaring fra de områder som omfattes av denne konvensjon.
2. To komitémedlemmer kan ikke ha samme statsborgerskap.
3. Medlemmene skal utføre sin tjeneste i personlig egenskap, de skal være uavhengige og upartiske, og skal stå til rådighet med sikte på å kunne tjene Komiteen på en effektiv måte.

Artikkel 5

Komiteens medlemmer skal velges av Ministerkomiteen i Europarådet ved absolutt stemmeflertall, og fra en navneliste satt opp av Europarådets Rådgivende Forsamlings presidentskap; hver gruppe nasjonale representanter for partene i den Rådgivende Forsamling skal stille opp tre kandidater, hvorav minst to skal være av samme nasjonalitet som gruppen.

1. Den samme fremgangsmåte skal følges for å fylle plasser som måtte bli ledige.
2. Komiteens medlemmer skal velges for et tidsrom av fire år. De kan bare gjenvelges en gang. Av de medlemmer som er valgt ved første valg, skal imidlertid funksjonstiden for tre medlemmer utløpe etter to år. De medlemmer hvis funksjonstid skal opphøre ved utløpet av den første toårsperioden, skal tas ut ved loddtrekning av Generalsekretæren i Europarådet, straks etter at første valg har funnet sted.

Artikkel 6

Komiteen skal møte for lukkede dører. Komiteen er beslutningsdyktig når et flertall av medlemmene er til stede. Komiteens avgjørelser treffes av et flertall av de medlemmer som er til stede, med forbehold for bestemmelsene i Artikkel 10, avsnitt 2.

1. Komiteen skal fastsette sin egen forretningsorden.
2. Komiteens sekretariat stilles til rådighet av Generalsekretæren i Europarådet.

Kapittel III

Artikkel 7

Komiteen skal tilrettelegge besøk til steder som er nevnt i Artikkel 2. Foruten periodiske besøk, kan Komiteen tilrettelegge andre besøk i den utstrekning den anser det nødvendig etter omstendighetene.

1. Som hovedregel skal besøkene gjennomføres av minst to medlemmer av komiteen. Komiteen kan, dersom den anser det nødvendig, bistås av eksperter og tolker.

Artikkel 8

Komiteen skal meddele regjeringen i den ev. part det angår at den har til hensikt å foreta et besøk. Etter at slik meddelelse er gitt, kan den når som helst besøke ethvert sted som er omhandlet i Artikkel 2.

1. En part skal, for at Komiteen skal kunne utføre sin oppgave, bistå komiteen på følgende måter:
  - a) gi adgang til dens territorium og rett til å reise uten begrensninger;
  - b) gi alle opplysninger om de steder der personer berøvet sin frihet er anbrakt;
  - c) gi ubegrenset adgang til ethvert sted der personer er berøvet friheten, herunder retten til å bevege seg innenfor slike steder uten begrensninger;
  - d) gi annen informasjon tilgjengelig for vedkommende part som er nødvendig for at Kommisjonen skal kunne utføre sin oppgave. Når den ber om slike opplysninger, skal Komiteen ta hensyn til regler som følger av nasjonal lovgivning og yrkesetikk.
3. Komiteen kan ha fortrolige samtaler med personer som er berøvet sin frihet.
4. Komiteen kan fritt kommunisere med enhver person som den antar kan gi relevant informasjon.
5. Om nødvendig kan Komiteen straks meddele sine bemerkninger til vedkommende parts kompetente myndigheter.

Artikkel 9

I unntakstilfelle kan vedkommende parts kompetente myndigheter gjøre gjeldende innvendinger overfor Kommisjonen mot et besøk på det tidspunkt eller til det bestemte sted som Kommisjonen har foreslått. Slike innvendinger kan bare fremsettes av hensyn til landets forsvar, den offentlige sikkerhet, alvorlig ordensforstyrrelse på steder der personer er berøvet friheten, en persons helsetilstand eller at det pågår et forhør som haster i forbindelse med en alvorlig forbrytelse.

1. Etter slike innvendinger skal Komiteen og vedkommende part straks innlede konsultasjoner for å klarlegge situasjonen og søke å bli enige om ordninger som gjør Komiteen i stand til effektivt å utføre sine funksjoner. Slike ordninger kan omfatte overflytting til et annet sted av personer som Komiteen har planlagt å besøke. Inntil besøket finner sted, skal parten gi Komiteen opplysninger om enhver aktuell person.

Artikkel 10

Etter hvert besøk skal Komiteen utarbeide en rapport om de opplysninger den har samlet under besøket, under hensyn til mulige bemerkninger som måtte være fremlagt av den part det angår. Komiteen skal oversende sin rapport til sistnevnte sammen med de anbefalinger den anser nødvendige. Komiteen kan ha konsultasjoner med vedkommende part med henblikk på å foreslå, om nødvendig, forbedret beskyttelse av personer som er berøvet sin frihet.

1. Dersom vedkommende part ikke vil samarbeide, eller nekter å forbedre situasjonen i lys av Komiteens anbefalinger, kan Komiteen med to tredjedels flertall bestemme, etter at vedkommende part har hatt anledning til å gjøre sine synspunkter kjent, at den skal avgi en offentlig uttalelse om saken.

Artikkel 11

De opplysninger Komiteen samler inn i forbindelse med et besøk, dens rapport og konsultasjoner med vedkommende part, skal være fortrolige.

1. Komiteen skal offentliggjøre sin rapport, sammen med eventuelle kommentarer fra vedkommende part, når parten forlanger det.
2. Ingen personlige opplysninger skal imidlertid offentliggjøres uten at vedkommende person uttrykkelig har gitt sitt samtykke.

Artikkel 12

Med forbehold for reglene om fortrolighet i Artikkel 11, skal Komiteen hvert år oversende Ministerkomiteen en generell rapport om sin virksomhet, som skal oversendes den Rådgivende Forsamling og offentliggjøres.

Artikkel 13

Komiteens medlemmer, eksperter og andre personer som bistår Komiteen, skal, under sin funksjonstid og senere, opprettholde fortrolighet om faktiske forhold eller informasjon som de har fått kjennskap til ved utøvelsen av sine funksjoner.

Artikkel 14

Navnene på personer som bistår Komiteen, skal fremgå av den meddelelse som er nevnt i Artikkel 8, 1. avsnitt.

1. Eksperter skal være underlagt Komiteens instruksjoner og myndighet. De skal ha særlig kunnskap og erfaring på de områder konvensjonen omfatter, og skal være bundet av samme plikt til å være uavhengige, upartiske og tilgjengelige som gjelder for medlemmene av Komiteen.
2. En part kan unntaksvis erklære at en ekspert eller annen person som bistår Komiteen, ikke kan tillates å delta i et besøk til et sted under dens jurisdiksjon.

Kapittel IV

Artikkel 15

Hver part skal gi Komiteen opplysninger om navn og adresse til vedkommende myndighet med ansvar for å motta meddelelser til sin regjering, og til eventuell kontaktperson den måtte oppnevne.

Artikkel 16

Komiteen, dens medlemmer og eksperter nevnt i Artikkel 7 avsnitt 2, skal ha de privilegier og den immunitet som er beskrevet i vedlegget til denne konvensjon.

Artikkel 17

Denne konvensjon skal ikke utelukke bestemmelsene i den nasjonale lovgivning eller i noen internasjonal avtale som gir større beskyttelse for personer som er berøvet sin frihet.

1. Intet i denne konvensjon skal fortolkes som en begrensning eller innskrenkelse av myndigheten til organene i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon, eller fra de forpliktelser som partene har påtatt seg etter den nevnte konvensjon.
2. Komiteen skal ikke besøke steder som representanter for eller utsendinger fra beskyttermakter eller den Internasjonale Røde Kors komité besøker effektiv og regelmessig i medhold av Genève-konvensjonene av 12. august 1949 og disses Tilleggsprotokoller av 8. juni 1977.

Kapittel V

Artikkel 18

Alle medlemsstater i Europarådet skal ha anledning til å undertegne denne konvensjon. Den skal være gjenstand for ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning. Dokumenter for ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning skal deponeres hos Generalsekretæren i Europarådet.

Artikkel 19

Denne konvensjon skal tre i kraft på den første dag i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter den dato da syv av Europarådets medlemsstater har gitt sitt samtykke til å la seg binde av konvensjonen i samsvar med bestemmelse i Artikkel 18.

1. Med hensyn til medlemsstater som senere måtte gi sitt samtykke til å være bundet av den, skal konvensjonen tre i kraft på den første dag i måneden etter utløpet av periode på tre måneder etter den dato da dokumentet for ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning ble deponert.

Artikkel 20

Enhver stat kan, ved undertegnelse eller ved deponering av sitt dokument for ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning, spesifisere det territorium eller de territorier som konvensjonen skal ha gyldighet for.

1. Enhver stat kan på et hvilket som helst senere tidspunkt, ved en erklæring stilet til Europarådets Generalsekretær, utvide gyldighetsområdet for denne konvensjon til et hvilket som helst annet territorium spesifisert i erklæringen. Med hensyn til slikt territorium skal konvensjonen tre i kraft på den første dag i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter at slik erklæring er mottatt av Generalsekretæren.
2. Enhver erklæring som er avgitt etter de to foregående avsnitt kan, med hensyn til et hvilket som helst territorium som er spesifisert i slik erklæring, trekkes tilbake ved en meddelelse til Generalsekretæren. Tilbaketrekningen skal tre i kraft på den første dag i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter at slik meddelelse er mottatt av Generalsekretæren.

Artikkel 21

Det kan ikke tas noen forbehold med hensyn til bestemmelsene i denne konvensjon.

Artikkel 22

Enhver part kan når som helst si opp denne konvensjon ved skriftlig meddelelse til Generalsekretæren i Europarådet.

1. Slik oppsigelse skal tre i kraft på den første dag i måneden etter utløpet av en tolv måneders periode etter at Generalsekretæren har mottatt slik meddelelse.

Artikkel 23

Generalsekretæren i Europarådet skal meddele alle Europarådets medlemsstater om:

- a) enhver undertegnelse;
- b) deponering av ethvert dokument for ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning,
- c) enhver dato for ikrafttredelse av denne konvensjon i samsvar med Artikkel 19 og Artikkel 20;
- d) enhver annen handling, meddelelse eller underretning vedrørende denne konvensjon, med unntak av handlinger foretatt i henhold til Artikkel 8 og Artikkel 10.

Til bekreftelse herav har de undertegnede befullmektigede undertegnet denne konvensjon.

Utferdiget i Strasbourg, den 26. november 1987 i engelsk og fransk tekst som begge har samme gyldighet, i ett eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiv. Generalsekretæren i Europarådet skal oversende bekreftede kopier til hver av Europarådets medlemsstater.

Vedlegg

Privilegier og immunitet

(Artikkel 16)

1. I dette vedlegg skal henvisning til medlemmer av Komiteen forstås slik at det også omfatter henvisning til eksperter som nevnt i Artikkel 7, avsnitt 2.
2. Medlemmer av Komiteen skal under utøvelsen av sin virksomhet og på reiser som foretas under utøvelsen av sin virksomhet, ha følgende privilegier og immunitet:
  - a) immunitet mot personlig pågrepelse eller fengsling og mot beslaglegging av deres personlige bagasje og, med hensyn til ord som blir uttalt eller skrevet, samt alle handlinger de foretar i sin offisielle egenskap, immunitet fra rettsforfølgning av enhver art;
  - b) unntak fra enhver begrensning av sin bevegelsesfrihet ved utreise fra og retur til det land de har bosted i, og ved innreise til og utreise fra det land der de skal utøve sin virksomhet, og fra fremmedkontroll i det land de besøker eller som de passerer igjennom ved utøvelsen av sin virksomhet.
3. På reiser som de foretar ved utøvelsen av sin virksomhet, skal medlemmer av Komiteen i forhold til toll- og valutakontroll, tilstås:
  - a) fra sin egen regjering, de samme fordeler som tilstås overordnede embetsmenn på midlertidig tjenestereise utenlands;
  - b) fra andre land deltakerstaters regjeringer, de samme fordeler som tilstås representanter for andre staters regjeringer på midlertidig tjenestereise.
4. Komiteens dokumenter og papirer skal, for så vidt de angår Komiteens arbeid, være ukrenkelige.

Komiteens offisielle korrespondanse og andre offisielle meddelelser fra Komiteen må ikke tilbakeholdes eller underkastes sensur.

5. For å sikre medlemmene av Komiteen fullstendig talefrihet og fullstendig uavhengighet i utførelsen av sine oppdrag, skal immuniteten mot rettsforfølgning med hensyn til ord som blir uttalt eller skrevet, og alle handlinger de foretar ved utførelsen av sine oppdrag, fortsatt bestå, uten hensyn til om de personer det gjelder ikke lenger utfører slike oppdrag.

6. Privilegier og immunitet tilstås medlemmene av Komiteen ikke for deres personlige fordel, men for å sikre en uavhengig utøvelse av deres virksomhet. Bare Komiteen selv skal ha myndighet til å gi avkall på sine medlemmers immunitet; den har ikke bare rett til, men også plikt til å gi avkall på immunitet for et komitémedlem i de tilfelle der immuniteten etter Komiteens oppfatning ville hindre rett i å skje fyllest, og når det kan skje uten at det er til skade for det formål som ligger til grunn for å tilstå immunitet.

Protokoll nr. 1 til Den europeiske konvensjon om forebygging av tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

European Treaty Series/151

Europarådets medlemsstater, som har undertegnet denne protokoll til Den europeiske konvensjon om forebygging av tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff, undertegnet i Strasbourg den 26. november 1987 (heretter omtalt som konvensjonen),

i betraktning av at stater som ikke er medlemmer av Europarådet bør tillates å tiltre konvensjonen på innbydelse fra ministerkomiteen,

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Et ledd skal føyes til konvensjonens artikkel 5, nr. 1 som følger:

Dersom det skal velges et medlem til komiteen, og det gjelder en stat som ikke er medlem av Europarådet, skal kontoret for den rådgivende forsamlingen innby denne statens nasjonalforsamling til å oppgi tre kandidater, hvorav to skal være statsborgere av denne staten. ministerkomiteens valg skal finne sted etter samråd med den berørte part.

Artikkel 2

Konvensjonens artikkel 2 skal lyde som følger:

Med forbehold om reglene for fortrolighet i artikkel 11 skal komiteen hvert år legge frem for ministerkomiteen en generell rapport om sin virksomhet som skal oversendes den rådgivende forsamling og alle stater som ikke er medlem av Europarådet, men som har sluttet seg til konvensjonen. Rapporten skal offentliggjøres.

Artikkel 3

Teksten til konvensjonens artikkel 18 skal blir nr. 1 i samme artikkel, og skal suppleres med følgende nr. 2:

2 Europarådets ministerkomité kan innby en hvilken som helst stat som ikke er medlem av Europarådet, til å tiltre Konvensjonen.

Artikkel 4

I konvensjonens artikkel 19, nr. 2 skal ordet medlems- slettes og ordene eller godkjenning skal erstattes med godkjenning eller tiltredelse.

Artikkel 5

I konvensjonens artikkel 20, nr. 1 skal ordene eller godkjenning erstattes med godkjenning eller tiltredelse.

Artikkel 6

1 Den innledende setningen i konvensjonens artikkel 23 skal lyde:

Europarådets generalsekretær skal meddele medlemsstatene og alle stater som ikke er medlem av Europarådet, men som har sluttet seg til konvensjonen, om:

2 I konvensjonens artikkel 23.b skal ordene eller godkjenning; erstattes med godkjenning eller tiltredelse;.

Artikkel 7

1 Denne protokoll skal være åpen for signering for de av Europarådets medlemsstater som har undertegnet konvensjonen, og som kan uttrykke sin tilslutning til å være bundet av

a underskrift uten forbehold om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning; eller

b underskrift med forbehold om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning, fulgt av ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning.

2 Dokumenter om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

Artikkel 8

Denne protokoll skal tre i kraft den første dag i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter den dag da alle som har sluttet seg til konvensjonen har gitt sitt samtykke til å være bundet av protokollen i samsvar med bestemmelsene i artikkel 7.

Artikkel 9

Europarådets generalsekretær skal meddele Europarådets medlemsstater om:

a alle underskrifter;

b deponering av alle dokumenter om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning;

c den dagen da denne protokoll trer i kraft, i samsvar med artikkel 8;

d alle andre lover, meldinger eller meddelelser knyttet til denne protokoll.

Til bekreftelse herav har de undertegnede befullmektigede undertegnet denne protokoll.

Utferdiget i Strasbourg, den 4. november 1993, i engelsk og fransk tekst som begge har samme gyldighet, i et enkelt eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekretær skal oversende bekreftede kopier til hver av Europarådets medlemsstater.

Protokoll nr. 2 til Den europeiske konvensjon om forebyggelse av tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

European Treaty Series/152

Statene som har undertegnet denne protokoll til Den europeiske konvensjon om forebyggelse av tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff, undertegnet i Strasbourg den 26. november 1987 (heretter omtalt som konvensjonen),

som er overbevist om at det er tilrådelig å gjøre det mulig for medlemmer av den europeiske komité for forebyggelse av tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling (heretter omtalt som komiteen) å bli gjenvalgt to ganger;

som også tar i betraktning behovet for å garantere en ordnet fornyelse av komiteens medlemmer,

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

1 I artikkel 5, nr. 3, skal den andre setningen lyde:

De kan gjenvelges to ganger.

2 Konvensjonens artikkel 5 skal utvides med følgende nr. 4 og 5:

4 For så langt som mulig å sikre at halvparten av medlemmene i komiteen skal fornyes hvert annet år, kan ministerkomiteen før den går videre til et eventuelt valg, beslutte at funksjonsperioden eller funksjonsperiodene til ett eller flere medlemmer som skal velges, skal ha en annen varighet enn fire år, men ikke mer enn seks og ikke mindre enn to år.

5 I tilfeller der det dreier seg om mer enn én funksjonsperiode, og der ministerkomiteen anvender nummeret ovenfor, skal tildelingen av funksjonsperioder skje ved at generalsekretæren trekker lodd umiddelbart etter valget.

Artikkel 2

1 Denne protokoll skal være åpen for signering av stater som har undertegnet denne konvensjon, eller som tiltrer den, og som kan uttrykke sin tilslutning til å være bundet av:

- a underskriften uten forbehold om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning; eller
- b underskrift med forbehold om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning, fulgt av ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning.

2 Dokumenter om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

Artikkel 3

Denne protokoll skal tre i kraft den første dag i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter den dag da alle som har sluttet seg til konvensjonen har gitt sitt samtykke til å være bundet av protokollen i samsvar med bestemmelsene i artikkel 2.

Artikkel 4

Europarådets generalsekretær skal meddele Europarådets medlemsstater og stater som ikke er medlemmer, men som har tiltrådt konvensjonen, om:

- a alle underskrifter;
- b deponering av alle dokumenter om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning;
- c den dagen da denne protokoll trer i kraft, i samsvar med artikkel 3;
- d alle andre lover, meldinger eller meddelelser knyttet til denne protokoll.

Til bekreftelse herav har de undertegnede befullmektigede undertegnet denne protokoll.

Utferdiget i Strasbourg, den 4. november 1993, i engelsk og fransk tekst som begge har samme gyldighet, i et enkelt eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekretær skal oversende bekreftede kopier til hver av Europarådets medlemsstater.